

DP ZORA V SLIKAH

januar 2012

Javnozdravstveni učinki DP ZORA

- Pozitivni učinki presejalnega programa so se v prvih sedmih letih pokazali na dva načina: **vse manj je raka** na materničnem vratu (Slika 1) in **vse več je zgodaj odkritih in pravočasno zdravljenih predrakavih sprememb**.

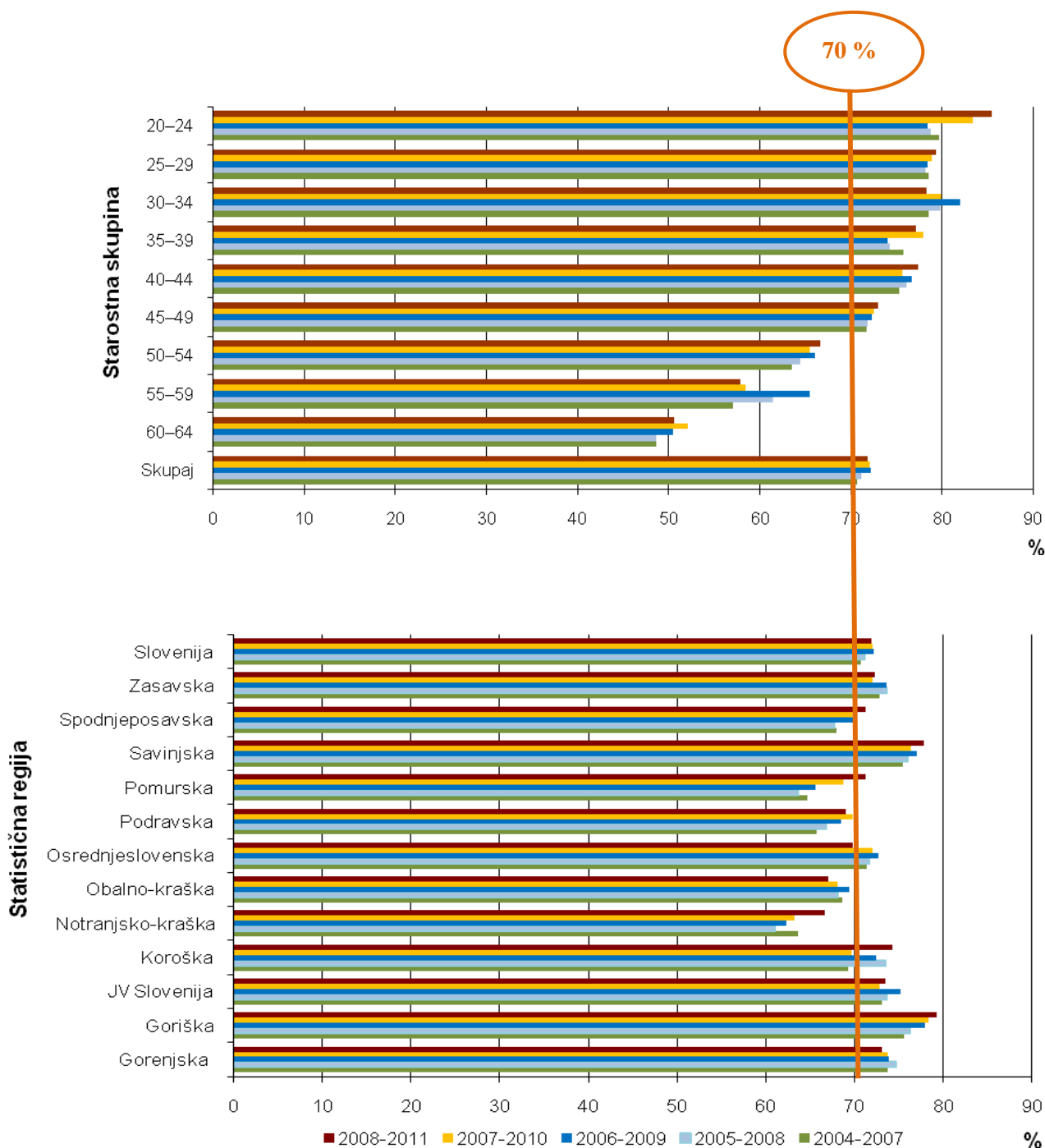
LETO	število novih primerov (incidenca)	število novih primerov/100.000 (incidenčna stopnja)
2009	129	12,5
2008	131	12,6
2007	153	14,9
2006	162	15,8
2005	180	17,6
2004	189	19,4
2003	210	20,6

Slika 1: Incidenca in incidenčna stopnja raka materničnega vrata od začetka DP ZORA do danes. Vir podatkov je Register raka RS, ki je dinamična baza podatkov, zato se število novih primerov lahko spreminja. Na [spletni strani ZORA \(www.zora.onko-i.si\)](http://www.zora.onko-i.si) število novih primerov posodabljam ob večjih spremembah.

Več podatkov o RMV in CIN3 najdete na [spletnem portalu SLORA \(www.slora.si\)](http://www.slora.si), preko katerega lahko neposredno dostopate do podatkov o raku v Sloveniji in po svetu. Prikažete si lahko incidenčne, umrljivostne in prevalenčne mere ter preživetje, podatke lahko stratificirate po statističnih regijah in upravnih enotah, stadiju bolezni, starosti bolnic, prikažete lahko podatke za različna časovna obdobja. S klikom na TUJI PODATKI se povežete z najpomembnejšimi svetovnimi podatkovnimi zbirkami in primerjate slovenske podatke s tujimi.

Pregledanost ciljne populacije po starosti in regijah

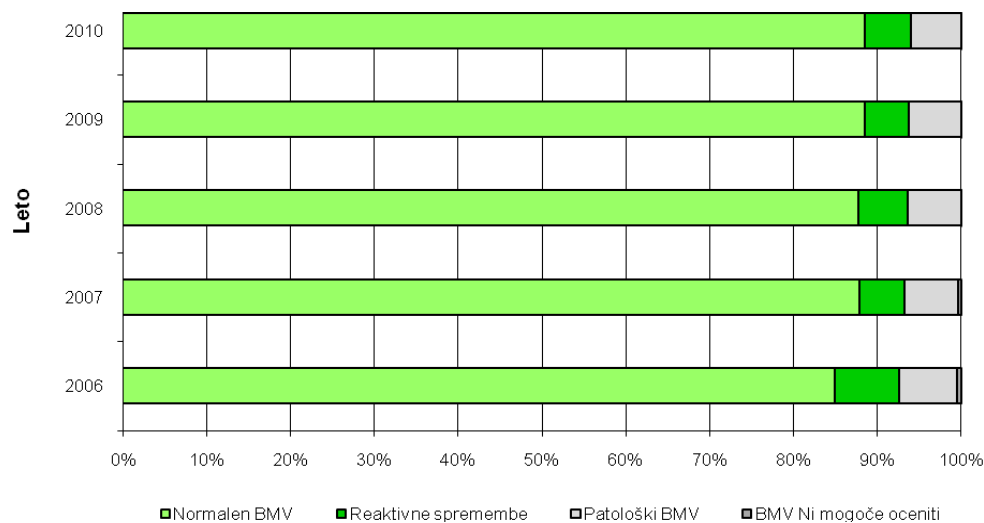
- V zadnjih petih letih je bilo v Sloveniji v okviru DP ZORA pregledanih nekaj čez **80 %** vseh žensk v ciljni skupini, kar nas glede pregledanosti uvršča v sam evropski vrh.
- Triletna pregledanost v Sloveniji v zadnjem obdobju ponovno presega **70 %** in dosega ciljno vrednost.
- Pregledanost ne dosega ciljne vrednosti v starostni skupini žensk od 50 do 64 let ter v Osrednjeslovenski, Podravski, Notranjsko-kraški in Obalno-kraški statistični regiji (Sliki 2 in 3).

Sliki 2 in 3: Pregledanost (%) po starosti (zgoraj) in statističnih regijah (spodaj).

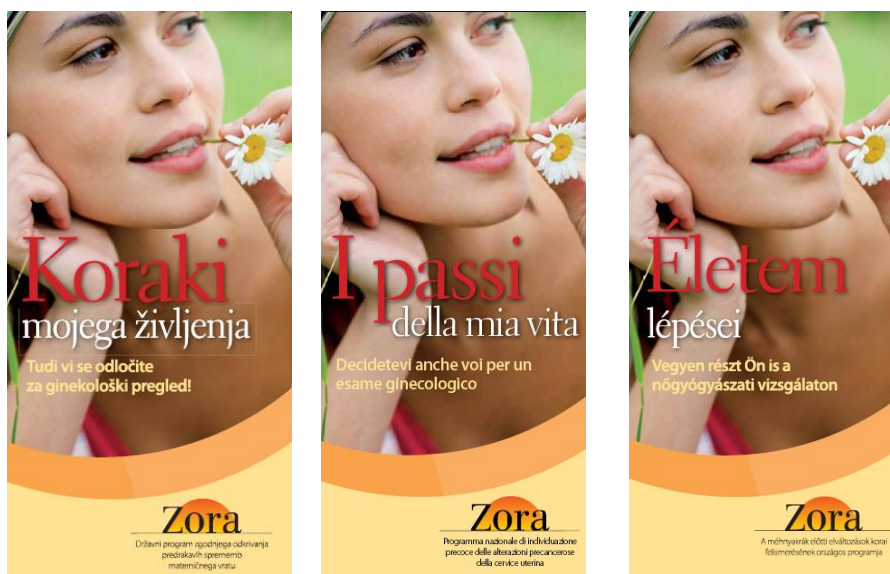
Več kot 90 % presejalnih izvidov je negativnih

- Register ZORA je eden redkih v Evropi, ki pokriva celo državo in ki beleži **citološke in histološke izvide** vseh posegov na materničnem vratu ter **izvide triažnih testov HPV**.
- **Povezava s Centralnim registrom prebivalcev** omogoča dober pregled nad deležem pregledanih prebivalk RS.
- V Registru ZORA je bilo v letu 2010 zabeleženih 249.501 citoloških in 7.636 histoloških izvidov pri skupaj 230.101 ženskah.
- Največji delež izvidov (94 %) presejalnih brisov je bil negativen (Slika 4). Negativen izvid je lahko normalen (89 % vseh izvidov) ali so v brisu prisotne manj pomembne, reaktivne spremembe, ki so navadno posledica vnetja ali draženja (5 % vseh izvidov). Le 6 % izvidov je bilo patoloških, in skupno le 0,7% takih, ki so zahtevali takojšnjo histološko diagnostiko.

Slika 4: Delež normalnih, reaktivnih in patoloških izvidov v zadnjih 5 letih.

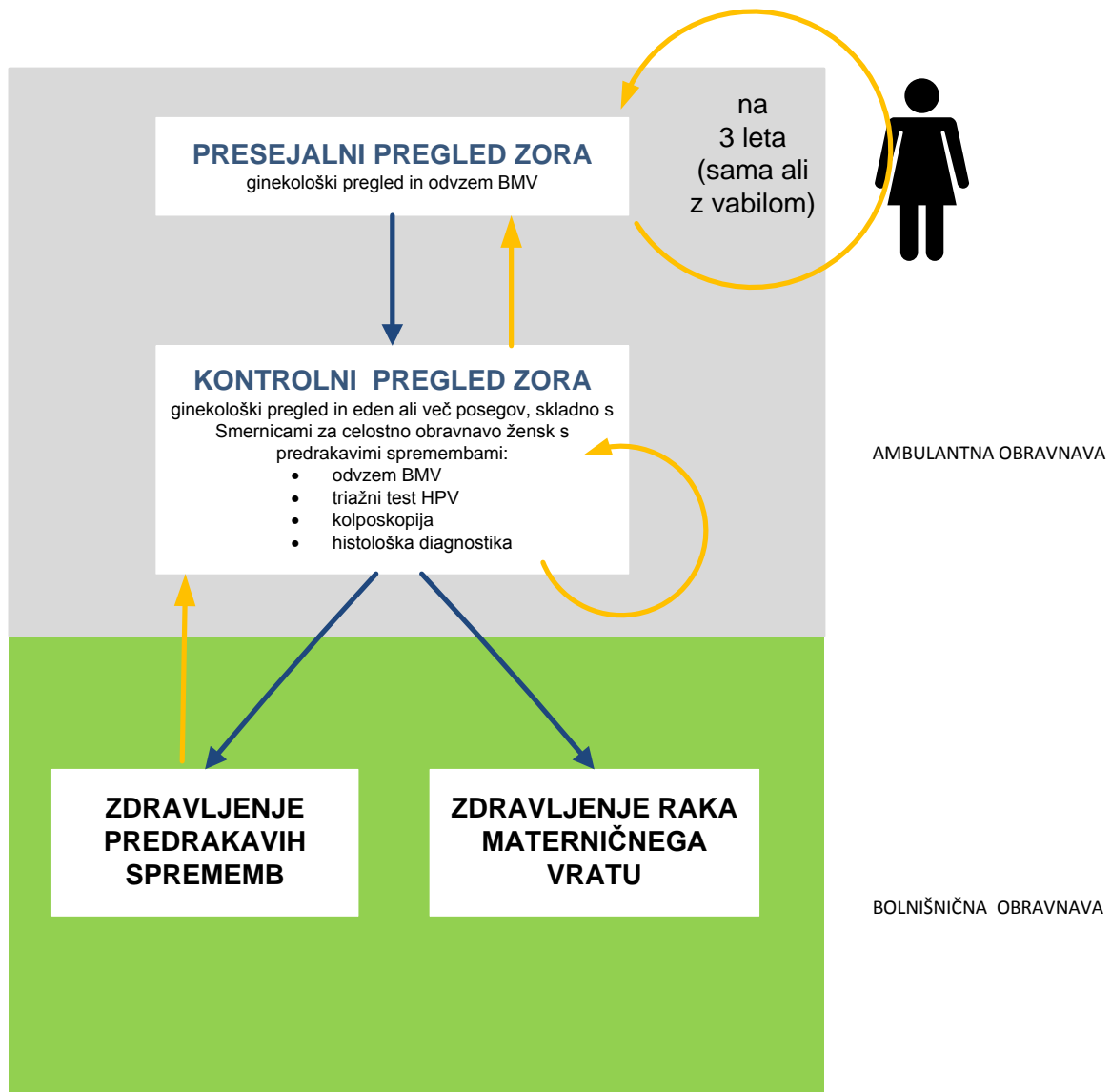
Osveščanje ciljne skupine

Slika 5: V letu 2011 so bile posodobljene informativne knjižice za ženske

Pot ženske skozi DP ZORA (Slika 6)

- Državni program ZORA je ustanovila in ga vodi **država skupaj s stroko**. Nosilec programa je **Onkološki inštitut Ljubljana**.
- Ženska lahko pride na presejalni pregled sama vsake tri leta ali pa jo povabi njen **izbrani ginekolog**. Če Register ZORA pri določeni ženski štiri leta ne zabeleži izvida brisa materničnega vratu, ji pošlje vabilo **koordinacijski center ZORA** iz Onkološkega inštituta Ljubljana.
- Presejalne preglede žensk opravljajo ginekologi na primarni zdravstveni ravni. Na ginekološkem pregledu ginekolog ženski odvzame tudi **bris materničnega vratu**. Pošlje ga v **citološki laboratorij**, ki oceni ali so celice materničnega vratu v brisu normalne ali patološko spremenjene.
- Izvid brisa laboratorij sporoči ginekologu, ki žensko v primeru patološkega rezultata povabi na **nadaljnjo diagnostiko ali zdravljenje**, podatke v elektronski obliki pa posreduje Registru ZORA.
- **V letu 2011 so bile posodobljene strokovne smernice** za obravnavo žensk v programu ZORA. Glavni spremembi sta uskladitev klasifikacije citoloških izvidov brisa materničnega vratu z mednarodno klasifikacijo po Bethesda in nadgradnja indikacij za triažni test HPV v skladu s sodobnimi znanstvenimi spoznanji.

Slika 6: Pot ženske skozi DP ZORA